

Yapay ve gerçek muhalefet

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

CHP Kurultayı'na kendisini 'muhalefet' olarak sunan kesimin yayımladığı bildirge okunduğunda bu partinin geleceğe dönük girişimlerinin daha uzunca bir süre hiçbir anlam ifade etmeyeceği anlaşılmaktadır. Muhalefet

yayımladığı hazin kitapçıkta son seçimden bu yana yaptıklarını anlatmaya ve onları da bir 'muhalefet' girişimi olarak sunmaya çalışmıştır, fakat incelendiğinde muhalefet diye sunulan şeyin genel merkeze ve başkana dönük bir değerlendirmeden bir adım öteye gitmediği görülmektedir. Bu anlayış kurultay zemininde de aynen sergilenmiştir, üstelik de bir çelişkiyle. Yönetimi bu derecede eleştiren bir kesim kurultayda yönetime aday çıkarmadığı gibi parti meclisine girmeyeceğini de beyan etmiştir. Bu, herhalde CHP tarihinde ilk kez görülen bir durumdur. Daha da trajik olanı muhalefetin o yoksul kitapçığında bir ideoloji, siyaset ya da model öngören en küçük bir açıklamanın bulunmamasıdır.

Bir parti, genel merkeziyle, toplumsal beklentinin, talep ve yapının dışında kalan bir siyasete yönelmiş, parti içi muhalefet onu aşacak bir öneri geliştirememişse herhalde orada bir sorun olduğunu düşünmek gerekir. O sorun da CHP'nin sol kavramını artık bilememesinden kaynaklanmaktadır. Liberalizmle sol arasındaki kat yerinin bir türlü netleştirilememesi bu sıkıntının ana kaynağıdır. Bu süreç bir de CHP'nin tek sığınağı olarak gördüğü klasik devlet ideolojisi ve onun kurucu öğeleriyle bütünleşince büsbütün ağırlık kazanmakta ve partinin tüm kanatlarını ezecek biçimde onun üstüne kapanmaktadır.

Oysa yeni bir sol çıkışı toplumsal düzlemde elbette gereksinim vardır ve o oluşum ancak yeni toplumsal muhalefet odaklarıyla bütünleşmek suretiyle başlatılabilir. Bu da bir sivilleşme sürecinden geçmeyi gerektirir. Liberalizmin yalnızca devlete müdahale etmek olmadığını bilmek ve eğer bir liberalizm yaşanacaksa bunun CHP'nin kendi bilincinden kopmayı içerdiğini düşünmek bu anlayışın önkoşuludur. Ne var ki, Baykal'ın dünkü konuşmasında 'Cumhuriyet olmadan demokrasi olamaz' demesi partinin her şeye

rağmen nerede durduğunu somut bir biçimde ortaya koymuştur. Kuşkusuz bu yaklaşımın doğrusu 'Demokrasi olmadan cumhuriyet olamaz' dedirterek tecelli etmiştir. Eğer yaşanan ve aşılın Doğu Bloku deneyimi anımsanırsa ve o yönetimlerin tümünün cumhuriyet olduğu fakat demokrasiyle ilişkilendirmediği için çöktüğü düşünülürse bu yaklaşımın olanaksızlığı ve çaresizliği de ortaya çıkar.

Yönetimin bu arkaik zihniyetine karşı muhalefetin temelsizliği ve temsilsizliği kurultay zemininde bir başka girişimle birlikte düşünüldüğünde ortaya çarpıcı bir görüntü çıkmıştır. Kadınları siyasete taşımayı kendisine varoluş nedeni seçen KADER örgütü çabaları ve görüşleriyle temsil esasında yeni bir demokrasi tanımlıyordu. Fakat, KADER bunun da dışındā destekleyecekleri adaylarda aradıkları koşullarla yeni bir demokrasinin ihtiyaç duyulan öteki öğelerini de vurgulamaktadır. Kısacası, CHP bu kurultayda, yönetimi ve muhalefetiyle, bir sol çıkışın ne olması gerektiğini uzağa değil, KADER masasına kadar giderek öğrenmekten bile acizdi. Bu da Türkiye'nin gerçek bir sosyal demokrasiye ne ölçüde gereksinimi olduğunun en somut göstergesidir.